Ніколаєску Емілія Василівна,
старший викладач кафедри східноєвропейських мов
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Національної академії Служби безпеки України
Коров'яковська Ксенія Сергіївна,
магістрантка
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Національної академії Служби безпеки України

ТРУДНОЩІ ТА СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ СУЧАСНОЇ РУМУНСЬКОЇ МОВИ

Фразеологізми є одними з найбільш специфічних і національно самобутніх одиниць будь-якої мови. Структура фразеологічного значення припускає обов'язкову наявність специфіки, яка відбиває самобутність, стереотипи, еталони, фонові знання про реалії тієї або іншої лінгвокультури, що знаходить своє відбиття у національно-культурному компоненті. Фразеологізми різноманітні за своєю формою та значенням, стильовим забарвленням та образністю.

Труднощі перекладу фразеологічних одиниць сучасної румунської мови українською пов'язані не тільки з розбіжностями будови румунської та української мов, але й, насамперед, з особливим статусом фразеологічних одиниць, що переважно належать до семантично неподільних виразів, у яких план змісту не збігається з планом вираження [2, с. 32]. Основними ознаками фразеологізмів є цілісність значення, відтворюваність, постійність компонентного складу та структури, образний характер, експресивність.

Складність під час перекладу також викликає національно-культурне забарвлення фразеологізмів, так званий ідіоетнічний компонент їх значення, у разі відтворення якого може не збігатися лексичний склад, структура, образи вихідних і цільових фразеологічних одиниць.

Вибір адекватного способу перекладу фразеологічної одиниці залежить від складності їх семантичної структури, образного характеру, національно-культурної специфіки його значення. Тож, перекладач повинен розпізнати і зуміти передати їх значення, яскравість та виразність.

Основні способи перекладу фразеологічних одиниць – це фразеологічний еквівалент, фразеологічний аналог та калькування.

Фразеологічний еквівалент – це фразеологізм мови друготвору, який має однаковий денотативний зміст, сигніфікативне значення, однакову стилістичну характеристику, схожий за лексичним наповненням і граматичною побудовою [1, с. 28]. Як правило, поза залежністю від контексту фразеологічний еквівалент повинен мати те ж денотативне та конотативне значення, тобто між співвідносними фразеологічними одиницями не повинно бути розходжень відносно змісту, стилістичної віднесеності, вони повинні мати приблизно однаковий компонентний склад,

характеризуватися однаковими лексико-граматичними показниками: сполучуваністю, приналежністю до однієї граматичної категорії, уживаністю, відсутністю національного колориту. Наприклад: рум. *ţap ispăşitor* → укр. *цап-відбувайло*; рум. *mână dreaptă* → укр. *права рука*; рум. *mâini de aur* → укр. *золоті руки*; рум. *a trage mâţa de coadă* → укр. *тягнути кота за хвіст*; рум. *ochi pentru ochi, dinte pentru dinte* → укр. *око за око, зуб за зуб*.

Фразеологічний аналог – міжмовний фразеологічний відповідник, який є однаковим за змістом, стилістичною характеристикою, але відрізняється лексичним наповненням і граматичною структурою [3, с. 74], наприклад: рум. *a bate (a lăsa) măr* → укр. *полоскотати ребра кому*; рум. *când vor învia morţii* → укр. *коли рак свисне*; рум. *îi frig de crapă oul corbului* → рум. *хоч вовків (собак, псів) гони (ганяй)*.

Калькування – це процес творення нових слів, словосполучень, фразеологізмів, при якому засвоюється лише значення та принцип організації іншомовної одиниці, що передається засобами (морфемами, словами) цієї мови [3, с. 56]. Калькування можливе тільки тоді, коли дослівний переклад може довести до читача зміст усього фразеологізму (а не значення його частин), наприклад: рум. *a fi născut în cămaşă* → укр. *народитися в сорочці*; рум. *a ţine lumânarea cuiva* → укр. *тримати свічку*; рум. *a merge iepure* → укр. *їхати зайцем*; рум. *a pune în ungher pe cineva* → укр. *загнати в глухий кут*.

Фразеологізми відбивають у своєму значенні історію народу, своєрідність його культури, побуту, традицій, уявлення людини про навколишній світ. Оптимальним перекладацьким рішенням у разі передачі фразеологічних одиниць румунської мови є пошук еквівалентної україномовної фразеологічної одиниці або аналога. За відсутності такої одиниці перекладач застосовує калькування та описовий переклад.

Список використаних джерел:

1. Зарицький М. С. Переклад : створення та редагування. Київ : Парламентське вид-во, 2004. 120 с.

2. Кунін А. В. Курс фразеології сучасної англійской мови, 1996. 381 с.

3. Шадрин Н. Л. Переклад фразеологічних одиниць і порівняльна лінгвістика. 1991. 237 с.

4. Sclifos V. 1200 de frazeologisme ale limbii române. Chișinău : Atelier, 2007. 88 p.